Årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning

Médecins Sans Frontières Norway
Leger Uten Grenser Norge

2017

Aktivitetsregnskap for perioden
1. januar til 31. desember

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2017	2016
Anskaffede midler			
Private innsamlede midler		391,182,717	368,570,669
Finans og investeringsinntekter		326,536	714,631
Andre inntekter		4,507,408	3,859,357
Brutto midler anskaffet til humanitære formål		**396,016,661**	**373,144,657**
Forbrukte midler			
Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål			
- Operasjonelle kostnader	11.12	314,468,351	325,681,025
- Informasjonsarbeid/temoignage		8,537,043	8,156,629
- Andre humanitære aktiviteter	12	1,060,376	1,032,864
Kostnader til innsamling av private midler		61,404,794	56,857,443
Kostnader til anskaffelse av offentlige prosjektmidler		172,697	682,520
Administrasjonskostnader	11.12	14,584,559	12,273,523
Sum forbrukte midler	6, 7, 11	**400,227,820**	**404,684,004**
ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT		**(4,211,159)**	**(31,539,347)**
Tilegg/reduksjon formålskapital			
Annen formålskapital		(4,211,159)	(31,539,347)
Sum disponert	4	(4,211,159)	(31,539,347)

Se vedlagte noter til årsregnskapet

Balanse pr. 31. desember

Eiendeler

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2017	2016
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Transportmidler	2	277,203	406,547
Oppussing	2	875,608	1,115,702
Maskiner og inventar	2	1,015,565	885,269
Sum varige driftsmidler		*2,168,376*	*2,407,518*
Sum anleggsmidler		*2,168,376*	*2,407,518*
Omløpsmidler			
Fordringer	9	25,693,753	23,972,512
Bankinnskudd, kontanter	3	78,088,367	90,323,556
Sum omløpsmidler		*103,782,120*	*114,296,067*
Sum eiendeler		**105,950,496**	**116,703,585**

Balanse pr. 31. desember

Egenkapital og gjeld

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2017	2016
Formålskapital			
Annen formålskapital	4	19,045,912	23,257,069
Sum formålskapital		*19,045,912*	*23,257,069*
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		4,369,477	3,164,158
Skyldig lønn og skattetrekk		7,479,144	6,614,025
Skyldige offentlige avgifter		2,233,538	2,264,662
Avsetninger til prosjekter	5	72,073,757	80,694,485
Renter prosjekt som skal tilbakebetales		365	57,406
Annen kortsiktig gjeld	10	748,303	651,780
Sum gjeld		*86,904,584*	*93,446,516*
Sum formålskapital og gjeld		**105,950,496**	**116,703,585**

Oslo, torsdag, 26. april 2018

Gunnhildur Arnadottir
Styremedlem

Evy Therese Dvergsdal
Styremedlem

Mali Ebrahimi
Styremedlem

Erlend Grøninngen
Styremedlem

Sonja Kalsvik
Styremedlem

Jakob Bergvik Aure
Styremedlem/Treasurer[1]

Henrik Vaaler
Nestleder/Styremedlem

Preben Svendsen
Styremedlem

Karine Nordstrand
Styreleder

Erwin Van't Land
Daglig leder

[1] Ansvarlig for styrets økonomikontroll og -oppfølging

Kontantstrømoppstilling

Alle beløp i hele kroner

	2017	2016
Årets aktivitetsresultat	(4,211,159)	(31,539,347)
Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har likviditetseffekt		
Avskrivninger	1,058,612	670,061
Investeringer, avhendelse og finansiering		
Kjøp driftsmidler	(819,470)	(1,242,405)
Andre endringer		
endringer i fordringer	(1,721,242)	(12,751,506)
endringer i leverandørgjeld/annen kortsiktig gjeld	1,301,842	(3,525,387)
endringer i avsetning til prosjekter	(8,620,728)	27,038,121
andre tidsavgrensningsposter	776,954	1,197,055
Sum andre endringer	*(8,263,174)*	*11,958,283*
Sum likviditetsendringer gjennom året	**(12,235,191)**	**(20,153,408)**
Likviditetsbeholdning 01.01	**90,323,551**	**110,476,959**
Likviditetsbeholdning 31.12	**78,088,361**	**90,323,551**
Likviditetsbeholdning 31.12 består av:		
Bankinnskudd, kontanter	78,088,367	90,323,556
Sum	*78,088,367*	*90,323,556*

Noter til regnskapet

31- December 2017

Alle beløp i hele kroner

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Alle beløp i notene er oppgitt i hele kroner dersom ikke annet er angitt.

Resultatregnskapet er klassifisert basert på aktivitet fremfor art. Formålet med et aktivitetsregnskap er å vise alle anskaffede midler fordelt på hovedtyper, og hvordan disse er anvendt i løpet av regnskapsåret. Note 7 viser kostnader etter art.

Formålskapital benyttes i stedet for Egenkapital. Dette er i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Til forskjell fra andre virksomheter er denne kapitalen en kapital som skal brukes til organisasjonens formål og ikke til utdeling eller lignende.

Inntektsføring
Alle midler er innsamlet i Norge. Inntekter inntektsføres når de er opptjent, som regel på mottagelsestidspunktet.

Arvede midler inntektsføres når organisasjonen har juridisk rett til arven, det er rimelig sikkert at arven vil bli mottatt og verdien kan måles tilstrekkelig pålitelig. Vesentlig arv som ikke er inntektsført, opplyses i note. Se nærmere spesifisering i note 9.

Gaver i form av tjenester inntektsføres dersom fordelen av gaven er målbar. Tilsvarende beløp føres som en kostnad under forbrukte midler.
I 2017 har vi mottatt enkelte større gaver der fordelen er vanskelig å estimere. Dette gjelder hovedsaklig konsulentoppdrag.

Leger Uten Grenser har fram til 2016 mottat offentlige tilskudd fra Norad og Utenriksdepartementet til spesifikke prosjekter, som normalt har varighet på 1 år. I 2016 bestemte Leger Uten Grenser Internasjonalt at vi ikke skal ta imot offentlige tilskudd fra EU, inkludert Norge, på grunn av avtalen mellom EU og Tyrkia. I 2017 har Leger Uten Grenser derfor ikke mottatt noen offentlige tilskudd. Renter på offentlige prosjektmidler fra tidligere år holdes separat fra øvrige prosjektmidler og er tilbakebetalt i 2017. Se note 3 og 5 for mer detaljer.

Leger Uten Grenser søker hvert år om kompensasjon for kostnader til merverdiavgift i henhold til gjeldende tilskuddsordning for frivillige organisasjoner. Dette tilskuddet føres som en inntekt i sin helhet på mottagelsestidspunktet.

Klassifisering og fordeling av kostnader
I aktivitetsregnskapet klassifiseres kostnader i tre hovedgrupper: kostnader til anskaffelse av midler, kostnader til formålet og administrasjonskostnader. Alle kostnader tilhørende en aktivitet er henført til denne. Felleskostnader som kostnader til IT, lokaler, porto, telefon o.l. er fordelt mellom aktivitetene i forhold til antall årsverk knyttet opp mot de ulike aktivitetene.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld
Eiendeler som knytter seg til prosjekter, fordringer som tilbakebetales innen et år samt eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten er klassifisert som omløpsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Tilsvarende prinsipp er benyttet for gjeldsposter.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler
Markedsbaserte finansielle omløpsmidler vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Endring i virkelig verdi resultatføres som finansinntekt/-kostnad.
Leger Uten Grenser har ikke hatt noen plasseringer i markedsbarserte fond de siste to årene.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler består av inventar, IT-utstyr og kontormaskiner samt oppussing av lokaler.

Varige driftsmidler balanseføres til anskaffeleskost inkludert innkjøpskostnader, og avskrives over driftsmidlets levetid dersom denne er over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15 000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris dersom det er sannsynlig at påkostningen bidrar til fremtidige økonomiske fordeler, og kostnaden kan måles pålitelig.

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid etter lineær metode.

Pensjoner
Leger Uten Grenser regnskapsfører pensjonskostnader i henhold til Norsk RegnskapsStandard 6 Pensjonskostnader. Leger Uten Grenser byttet pensjonsordning i 2015 og har nå en innskuddsbasert pensjonsordning hos DnB Livsforsikring AS. For innskuddsordningen kostnadsføres innbetalt premie for aktuelt år. I 2017 ble premie på 1,9 millioner kroner kostnadsført. Årlig innbetaling til ordningen utgjør 4% av all lønn fra 0 G opp til 12 G. Per 31.12.2017 hadde vi 366 medlemmer i ordningen.

Kontantstrømoppstilling
Kontantstrømoppstilling for 2017 er utarbeidet i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Noter til regnskapet

31- December 2017

Note 2 Varige driftsmidler

	IT-utstyr og inventar	Oppussing	Transport-midler	Sum 2016
Anskaffelseskost 01.01.	4,523,342	1,569,599	746,721	6,839,661
Tilgang kjøpte driftsmidler	701,756	117,714	0	819,470
Utrangerte driftsmidler	(561,441)	0	(100,000)	(661,441)
Anskaffelseskost 31.12.	4,663,658	1,687,313	646,721	6,997,691
Akkumulerte av-/nedskrivninger 01.01.	3,638,073	453,897	340,173	4,432,143
Årets av-/nedskrivninger	571,460	357,808	129,344	1,058,612
Akk. avskr./nedskr. utrangerte driftsmidler	(561,441)	0	(100,000)	(661,441)
Akkumulerte av-/nedskrivninger 31.12.	3,648,092	811,705	369,517	4,829,314
Bokført verdi 31.12.	**1,015,566**	**875,608**	**277,203**	**2,168,377**
Årets av-/nedskrivninger	571,460	357,808	129,344	1,058,612
Lineære avskrivninger - økonomisk levetid	3-5 år	10 år	3-5 år	
		Iht gjenstående leietid		

Note 3 Kontanter og bankinnskudd

	2017	2016
Kontanter og bankinnskudd	**78,088,367**	**90,323,556**
Av dette er følgende bundet:		
Skattetrekk for ansatte	1,998,627	1,896,097
Depositum	843,629	839,015
Renter som skal tilbakebetales	364	57,406
Offentlig finansierte prosjekter	0	451,284
Sum bundne midler	**2,842,620**	**3,243,802**
Likvide midler disponibelt for Leger Uten Grenser	**75,245,747**	**87,079,754**

Note 4 Formålskapital

	Annen Formålskapital	Sum 2017
Formålskapital 01.01	23,257,069	23,257,069
Årets resultat	(4,211,159)	(4,211,159)
Formålskapital 31.12	**19,045,910**	**19,045,910**

Annen formålskapital består av hovedsaklig av reserver som i henhold til Internasjonal standard skal ligge på omtrent 3 måneders drift, samt private midler som vil bli allokert i 2017

Noter til regnskapet

31- December 2017

Note 5 Avsetning til prosjekter

Avsetning til prosjekter fordeler seg som følger mellom privat og offentlig finansierte prosjekter:

	2017	2016
Offentlig finansierte prosjekter	0	451,284
Privat finansierte prosjekter	72,073,757	80,243,201
Sum	**72,073,757**	**80,694,485**

Note 6 Personalkostnader, antall årsverk m.m.

Personalkostnader	**2017**	**2016**
Lønnskostnader	47,323,632	43,530,465
Arbeidsgiveravgift	7,108,779	6,526,581
Pensjonskostnader	1,880,091	1,848,601
Andre personalkostnader	1,047,580	964,238
Sum	**57,360,082**	**52,869,885**

Antall årsverk/ansatte

I 2017 har Leger Uten Grenser lønnet totalt 161,3 årsverk, hvorav 45,0 årsverk er tilknyttet feltarbeid, 63,5 årsverk består av verve- og annen prosjektaktivitet og 48,6 årsverk er tilknyttet kontorstillinger. Organisasjonen har videre 4,1 årsverk tilknyttet internasjonale feltrelaterte prosjekter, som beredskapsgruppe samt støtte innenfor medisin, sikkerhet, HR og ledelse. Innsats fra frivillige og praktikanter utgjorde i 2017 omlag 7 årsverk. Lønnskostnader for feltarbeidere blir viderefakturert til de ulike operasjonelle sentrene i Leger Uten Grenser Internasjonalt og framkommer som en operasjonell kostnad.

Godtgjørelser daglig leder og styre

	Lønn	Pensjon	Andre ytelser	Styrehonorar	Sum 2017	Sum 2016
Daglig leder	845,914	33,837	6249		885,999	835,411
Styret				279,844	279,844	165,276
Sum	**845,914**	**33,837**	**-**	**279,844**	**1,165,843**	**1,000,687**

Godtgjørelse til revisor	**2017**	**2016**
Revisjonshonoraret er spesifisert som følger:		
Lovpålagt revisjon	91,250	109,316 *
Andre attestasjonstjenester	6,500	16,938
Andre tjenester utenfor revisjon	0	0
Sum	**97,750**	**126,254**

Alle beløp er inkl. mva.

* Lovpålagt revisjon i 2016 og 2017 er bokførte kostnader i de aktuelle årene. Det betyr at noe av kostnadene for revisjon i det aktuelle året er bokført i påfølgende år.

Noter til regnskapet

31- December 2017

Note 7 Kostnadsartsinndeling av SUM FORBRUKTE MIDLER i aktivitetsregnskap

	2017	2016
Humanitær bistand		
- privat finansierte prosjekter	299,289,165	308,371,910
- offentlig finansierte prosjekter	0	9,500,000
Sum humanitær bistand	299,289,165	317,871,910
Tilskudd til MSF Internasjonalt	5,309,919	3,828,265
Personalkostnader (spesifisert i note 6)	57,360,082	52,869,885
Avskrivning varige driftsmidler (spesifisert i note 2)	1,058,612	670,061
Annen driftskostnad		
- fraktkostnader	132,663	96,955
- kostnader lokaler	2,507,148	2,289,186
- IT, inventar og utstyr	3,429,315	2,487,342
- reparasjon og vedlikehold	80,184	81,243
- innkjøpte tjenester/konsulenter	7,984,485	3,468,447
- kontorkostnader, telefon og porto	1,903,093	2,113,233
- møte- og kurskostnader	798,327	704,040
- reisekostnader	6,414,339	5,689,007
- reklamekostnader/innsamling av midler	12,286,283	11,052,575
- transaksjonskostnader	1,387,656	1,206,496
- andre kostnader	286,549	255,355
Sum annen driftskostnad	37,210,042	29,443,879
SUM	**400,227,820**	**404,684,000**

Note 8 Leasingavtaler ikke balanseført

	Avtale inngått	Avtale utløper	Årlig leie inkl. mva
Kopimaskiner, Digiflow, 3 stk maskiner	21-10-16	31-12-22	70,256
Kaffemaskiner - Kaffegruppen, 2 stk maskiner	01-06-15	01-06-19	44,884
Frankeringsmaskin, Postrom Maskiner	31-07-14	31-07-19	8,924

Note 9 Fordringer

Leger Uten Grenser har pr. 31.12.17 mottatt testamentariske gaver som ikke er realisert. Disse er gjennomgått og vurdert og aktivert i den grad det er rimelig sikkert at inntekten vil bli mottatt og at inntekten kan måles med tilstrekkelig pålitelighet. Leger Uten Grenser har dessuten mottatt testamentariske gaver der arven er falt, men arvens størrelse ennå ikke er klarlagt. Disse gavene er ikke inntektsført da kriteriet om pålitelig måling ikke er oppfylt. Det er heller ikke mulig å sette et estimat for verdien av disse gavene.

	2017	2016
Testamentariske gaver aktivert pr 31.12.	13,053,881	13,645,228
Påløpne inntekter	2,697,736	542,840
Kundefordringer	7,158,891	6,086,788
Forskuddsbetalte kostnader	1,011,366	1,145,059
Andre fordringer	1,771,879	2,552,597
Sum fordringer	**25,693,753**	**23,972,512**

Noter til regnskapet

31- December 2017

Note 10 Annen kortsiktig gjeld

	2017	2016
Annen kortsiktig gjeld består av følgende poster:		
Påløpte kostnader	854,153	638,530
Avstemming kredittkort ansatte	-105,850	
Annen kortsiktig gjeld	0	13,250
Sum annen kortsiktig gjeld	**748,303**	**651,780**

Note 11 Formålsprosent og Innsamlingsprosent

Formålsprosenten

Formålsprosenten forteller hvor mye som faktisk er brukt på organisasjonens ideelle formål, og beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål" i forhold til "Sum forbrukte midler."
Administrasjonsprosenten beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Administrasjonskostnader" i forhold til "Sum forbrukte midler."

	2017	2016	2015	2014	2013
Administrasjonsprosent (andel av forbrukte midler)	3.64%	3.03%	2.86%	2.57%	3.07%
Formålsprosent (andel av forbrukte midler)	80.97%	82.75%	82.72%	85.96%	82.34%
Det resterende er kostnader til anskaffelse av midler	15.39%	14.22%	14.42%	11.48%	14.60%

Formålsprosenten har gått noe ned i 2017. Dette skyldes at Haaken midlene som vi mottok i 2008, ble ferdig allokert i 2016 samtidig som vi ikke lenger mottar offentlige midler. Dette fører også til at prosenten for kostnader til anskaffelse av midler har gått noe opp.

Innsamlingsprosenten

Lov om innsamlinger krever at minst 65 prosent av innsamlede midler skal gå uavkortet til det oppgitte formålet. Innsamlingskontrollen i Norge har i februar 2010 offentliggjort retningslinjer for beregning av nøkkeltallet "Innsamlingsprosenten".
Det beløp som er disponibelt for organisasjonens formål defineres som "Private innsamlede midler", med fradrag av "Kostnader til innsamling av private midler". Innsamlingsprosenten beregnes som disponibelt for formålet sett i forhold til private innsamlede midler.

	2017	2016	2015	2014	2013
Innsamlingsprosenten (disponibelt for formålet)	84.30%	84.57%	81.04%	84.37%	79.12%

Note 12 Nærstående parter

Leger Uten Grenser har i 2017 hatt transaksjoner med søsterorganisasjoner i Leger Uten Grenser internasjonalt. Transaksjonene består hovedsakelig av overførte prosjektmidler til de operasjonelle sentrene i Brussel og Barcelona. I tillegg overfører Leger Uten Grenser i Norge bidrag til drift av det internasjonale kontoret i Geneve og det operasjonelle senteret i Brussel. Lønnskostnader for feltarbeidere fra Leger Uten Grenser i Norge blir viderefakturert til de operasjonelle sentrene i Brussel, Amsterdam, Barcelona, Paris og Geneve. Under har vi listet opp totale prosjektmidler til våre operasjonelle sentre samt bidrag til drift av det kontorene i Geneve og Brussel.

	2017		2016	
	Kostnad	**Gjeld 31.12**	**Kostnad**	**Gjeld 31.12**
Prosjektstøtte og bidrag til operasjonelle sentre og MSF International	304,599,084	72,073,757	321,700,175	80,243,201
Sum transaksjoner med nærstående parter	304,599,084	72,073,757	321,700,175	80,243,201

Leger Uten Grenser har i 2017 ikke hatt noen transaksjoner med andre nærstående parter, som medlemmer av styret og ledelsen.